

SPOR SOSYOLOJİSİ

TEMEL KURAMLAR II Sosyal Çatışma Kuramı

Dr. Funda KOÇAK
Ankara Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi

Sosyal atışma Kuramı

- Yapısal İşlevsel Kuram düzen, denge, uyumdan söz ederek toplumsal bütünleşmeye önem vermiş ve toplumdaki sorunları görmezden gelerek, denge teorisi halini almıştır.
- Ancak atışma teorisi, bu sorunları görmezden gelememiş ve toplumsal gerçeği daha sağlıklı bir şekilde açıklama yoluna giderek, var olan sorunları irdeleme, araştırma gereksinimi duymuştur.

Sosyal atışma Kuramı

- Çatışma kuramı genel olarak çatışma nasıl başlar, çeşitlenir ve beraberinde neler getirir gibi sorular üzerinde durmaktadır.
- Kuramın temel ilgi alanı kıt kaynakların dağılımı ve gücüdür.

Sosyal atışma Kuramı

- Çatışma Kuramı birbiriyle bağlantılı üç temel içeriğe sahiptir.
  - Toplumdaki bireylerin istedikleri ve elde etmek için uğraştıkları pek çok temel çıkar bulunmaktadır.
  - Sosyal ilişkilerin merkezi **güç'e** verilen önemdir.
  - Değerler ve düşünceler toplumun açıklayıcısı olan bir takım unsurlar olarak değil de, farklı grupların kendi amaçlarını gerçekleştirmek üzere kullandıkları araçlar olarak görölmektedir.

Sosyal atışma Kuramının zellikleri

- İnsan birlikteliğinin var olduğu her yerde çatışma vardır.
- Var olan bu çatışmanın derecesi /düzeyi toplumdaki topluma değişiklik gösterir.
- Toplum içerisinde bulunan her bir öge, toplumsal yapının değişmesine dolayısıyla çatışma ortamının oluşturulmasına /ortaya çıkmasına katkıda bulunur.
- Toplumsal yapı içerisinde var olan çatışma, bastırılabilir, kontrol altına alınabilir ancak tamamen yok edilemez.
- Her zaman için toplumdaki zorlamalar çatışmayı, çatışma da beraberinde değişimi getirir.

Sosyal atışma kuramı

- İşlevsel-yapısal kuramın aksine bu yaklaşım eşitsizlik ve değişim üzerinde durmaktadır.
- **Temel symlence:** Toplum birbiriyle zıt özellikler taşıyan toplumsal sınıflardan oluşan bir yapıdır. Toplumsal uyumdan ziyade toplumsal çatışma vardır (Karl Marx).
- Cinsiyet ve ırk çatışmalarını da kapsayan **bu yaklaşımın yönlendirdiği sosyologlar**, sosyal sınıf, ırk, etnik köken, toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, ve yaş gibi etkenlerin toplumdaki para eğitim ve sosyal prestijin adaletsiz dağılımıyla olan ilişkisini araştırmaktadırlar (niversite sınavı rneği)

Sosyal atışma Kuramının Spora Uygulanması

- Yapısal işlevselciler sporu pozitif bir unsur olarak ele almalarına karşın, çatışma teorisyenleri sporu güçlülerin idare ettikleri, halkı sömürdükleri ve az bir nüfuzla diğerlerini zorladıkları bir baskı aracı olarak görmektedirler.
- Sporun ekonomik sömürüyü ve kapitalist yayılmayı nasıl teşvik ettiği üzerinde durulmaktadır.
- Bu düşünce etrafında şekillenen çalışmalarda spor, toplumdaki üstün güçlerin, iktidarlarını ve ayrıcalıklarını devam ettirmesinde bir araç olarak ifade edilmektedir.

Sosyal atışma Kuramının Spora Uygulanması

- Gruneau (1999) Sosyal atışma Kuramının spora bakışını řu şeklide ele almıştır.
  - Spor kapitalist toplumların maddi koşulları altında incelenmelidir.
  - Spor sosyal sınıf ile bağlantılıdır. Sosyal sınıflar, g, zenginlik ve saygınlıktaki farklılıklardan ortaya çıkmaktadır.
  - Profesyonel sporcular spora yabancılaşmaktadır.
  - Rekabetçi sporun temeli eşitlikçi değildir. Bu nedenle sınıfsız ve eşitlikçi toplumlarda rekabetçi sporun ortaya çıkması mümkün değildir.

Sosyal atışma Kuramının Spora Uygulanması

- Delenay ve Madigan (2009) Sosyal atışma Kuramının spora bakışını řu şeklide ele almıştır.
  - Spor yabancılaşma üretmektedir. Standart kurallar ve katı yapı, oyunun anlık özgürlük özelliğini yok etmektedir.
  - Spor, devlet ve ekonomik güçler tarafından baskı ve sosyal kontrol aracı olarak kullanılmaktadır.
  - İnsanların dikkatini toplumdaki sosyal, ekonomik ve siyasi problemlere çözüm bulmaktan uzaklaştırır. (favori spor takımının kazanma kaybetmesi)
  - Spor, ticareti ve materyalizmi teşvik etmektedir.
  - Spor milliyetçiliği, militarizmi, cinsiyetçiliği teşvik etmektedir (askeri gösteriler).

Sosyal çatışma kuramı

- “Filozoflar çeşitli biçimlerde dünyayı yalnızca yorumlamışlardır, ancak mesele onu değiştirmektir (Karl Marx-Londra Highgate Mezarlığı’ndaki mezarında yazılı).
- Spor, toplumda ekonomik gücü elinde bulunduran toplumsal sınıf tarafından yönetilir.
- - Spor, iktidarda bulunan sınıfa hizmet eder.
- - Spor, toplumsal uyumun sağlanmasından ziyade toplumdaki sınıflar arası eşitsizliğin yeniden üretilmesine katkıda bulunur.

Sosyal atışma Kuramı

- Kurama yönelik eleştiriler:
  - - Sporun (kapitalist) toplumun ihtiyaçlarının karşılanmasına hizmet ettiği vurgusu
  - - Spora katılımın bireysel ve toplumsal yararları ihmal edilmekte
  - - Toplumsal yaşam sadece ekonomik ilişkiler bağlamında ele alınmakta.
  - - Toplumsal sınıfların dışındaki toplumsal kimlikler ihmal edilmekte.

TEŞEKKÜRLER

TEMEL KURAMLAR II

Dr. Funda KOÇAK
Ankara Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi

